

Список використаних джерел

1. Брезіцька О.В. Сучасні методичні підходи до оцінки вартості підприємства / О.В. Брезіцька // Економіка. Фінанси. Право. Науковий журнал. – 2010. – № 1. – С. 3-8.
2. Калініна О.М. Оцінка вартості підприємства в сучасних умовах / О.М. Калініна, Е.А. Божко // Економіка та управління підприємствами в машинобудівній галузі: проблеми теорії та практики. - 2010. - № 2(10). – С. 43-50.
3. Михайленко Д.Г. Розроблення моделі оцінки ринкової вартості бізнесу за порівняльним підходом / Д.Г. Михайленко, Д.В. Борнос // Вісник Сумського державного університету. Серія економіка. – 2010. - № 1. - Том 2. – С. 53-57.

УДК 657.372.2

С.Г. МИХАЛЕВИЧ, *к.е.н., доцент,
Ковельський промислово-економічний коледж
Луцького національного технічного університету*

М.М. МИХАЛЕВИЧ, *бухгалтер*

ОЦІНКА ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ТА ОСНОВНІ ПІДХОДИ ЩОДО ЇЇ ФОРМУВАННЯ

У собівартості виготовленої продукції вагоме місце займають матеріальні витрати, значна питома вага у складі яких належить виробничим запасам. А тому актуальним є дослідження питання формування вартісної оцінки виробничих запасів при їх надходженні.

Аналіз літературних джерел свідчить про неоднозначність підходу вітчизняних та зарубіжних вчених щодо обліку транспортно-заготівельних витрат і формування первісної вартості придбаних запасів.

Зарубіжні вчені Б. Нідлз, Х. Андерсон, Д. Колдуелл зазначають, що первинною основою обліку матеріальних запасів є собівартість, яка в цілому визначається як сплачена ціна або видана компенсація при їх придбанні. До собівартості матеріальних запасів, на думку вчених, доцільно включати такі елементи як: су-

ми рахунку–фактури, за вирахуванням наданих знижок; вартість фрахту, включаючи суму страхування в дорозі; відповідні податки і тарифи. «Інші витрати, пов'язані з придбанням, прийманням і зберіганням, в принципі також повинні включатись до собівартості матеріальних запасів», – вважають вчені [1, с. 164].

За собівартістю, яка дорівнює витратам на придбання ресурсів на момент їх одержання або використання у процесі виробництва, пропонують визначати вартість придбання Е.С. Хендріксен та М.Ф. Ван Бреда [2, с. 362]. При цьому вона (собівартість) вимірюється чистою сумою грошових коштів, сплачених в минулому або майбутньому при придбанні товарів або ресурсів. Однак до собівартості, вважають вчені, не варто відносити затрати, які не плануються бути відшкодованими покупцями, а тому одна лиш наявність витрат не являється основою для їх включення в оцінку товарів.

Вчені радянських часів В.І. Петрова [3, с. 49], П.С. Безруких, В.Б. Івашкевич, А.І. Кашаєв [4, с.98], А.С. Бражник, Б.С. Цеглов [5, с. 127] зазначають про те, що матеріальні цінності в обліку і в балансі необхідно відображати за їх фактичною собівартістю, яка складається з двох основних елементів – купівельної вартості і транспортно-заготівельних витрат.

В.А. Єрофеева виділяє три варіанти оцінки запасів: за плановими цінами – з відосбленим обліком відхилень фактичної собівартості від планової; за оптовими цінами – з відокремленим обліком транспортно-заготівельних витрат; за фактичною собівартістю [6, с. 133].

Відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» придбані виробничі запаси зараховуються на баланс підприємства за собівартістю, яка дорівнює первісній вартості їх придбання [7]. При цьому первісною вартістю запасів є собівартість, яка складається з фактичних витрат на їх придбання, транспортно-заготівельних та інших витрат.

В подальшому транспортно-заготівельні витрати підлягають включенню до собівартості придбаних запасів за методами, зазначеними у П(С)БО 9 «Запаси».

Проте зазначені методи не в повній мірі відповідають вимогам обліку та внутрішньогосподарського контролю за формуванням первісної вартості запасів.

Так, за методом прямого обліку транспортно-заготівельні витрати підлягають включенню до собівартості запасів безпосередньо у момент їх виникнення. При цьому витрати розподіляються між видами придбаних запасів з подальшою калькуляцією кожної номенклатурної одиниці.

За другим методом транспортно-заготівельні витрати загальною сумою відображаються на окремому субрахунку обліку запасів. В подальшому такі витрати підлягають розподілу між сумою залишку запасів на кінець звітної місяця і сумою запасів, що вибули.

Проте недоліком цього методу є накопичення транспортно-заготівельних витрат «котловим» способом, а не за групами матеріалів.

Підсумовуючи вищевикладений матеріал зазначимо, що недосконалість методів обліку та розподілу транспортно-заготівельних витрат, визначених П(С)БО 9 «Запаси», не сприяє чіткій організації обліку виробничих запасів та контролю за формування їх первісної вартості, а наявність різних підходів щодо складових витрат, які будуть формувати вартісну оцінку запасів свідчить про те, що дане питання є не до кінця вивченим, потребує додаткових досліджень з метою удосконалення.

Список використаних джерел

1. Нидл Б. Принципы бухгалтерского учета / Нидлз Б., Андерсон Х., Колдуэлл Д.; пер. с англ. под ред. Я.В. Соколова. – [2-е изд.]. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 496 с.
2. Хэндриксен Э.С. Теория бухгалтерского учета / Э.С. Хэндриксен, М.Ф. Ван Бреда; [пер. с англ. под ред. Я.В. Соколова]. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 576 с.
3. Петрова В. И. Бухгалтерский учет на машиностроительном предприятии / В.И. Петрова. – М.: Машиностроение, 1981. – 384 с.

4. Безруких П.С. Бухгалтерский учет в промышленности : учеб. [для студ. высш. учеб. зав.] / Безруких П.С., Ивашкевич В.Б., Кашаев А.И.; под ред. П.С. Безруких. – [2-е изд.]. – М.: Финансы и статистика, 1987. – 248 с.
5. Бражник А.С. Бухгалтерский учет в производственном объединении (предприятии): справочное пособие / А.С. Бражник, Б.С. Цеглов. – [5-е изд.]. – Минск: Беларусь, 1981. – 493 с.
6. Ерофеева В.А. Учет и контроль использования ресурсов в объединениях / В.А. Ерофеева. – Львов: ЛГУ, 1987. – 174 с.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.

УДК 338.434

О.А. НУЖНА, *к.е.н., доцент,
кафедра обліку і аудиту,*

Луцький національний технічний університет

І.О. СОНІЧ, *магістрант з обліку і аудиту,
Луцький національний технічний університет*

БЕНЧМАРКІНГ ЯК ОДИН З НАЙСУЧАСНІШИХ МЕТОДІВ ОЦІНКИ РІВНЯ КОНКУРЕНТО- СПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Одним з найновіших та найсучасніших підходів до визначення конкурентоспроможності підприємства є метод бенчмаркінгу.

Бенчмаркінг - це мистецтво виявлення того, що інші роблять краще ніж ми, та вивчення, удосконалення і застосування методів роботи інших організацій. Мета бенчмаркінгу полягає в тому, щоб на основі дослідження надійно встановити ймовірність успіху підприємництва.

Бенчмаркінг вперше в сучасному його значенні з'явився в 1972 р. в Інституті стратегічного планування Кембриджа (США). Тоді дослідницько-консалтингова організація "PIMS" (вплив ма-